

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja a lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... » 16.— | nyolczad oldal » 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A kath. elemi iskolák közigazgatása.

Hozzászólás.

A «Népnevelő» folyó évi 11. számában Gubicza Lajos kartárs behatóan foglalkozik a kath. elemi iskolák részére készülő új szabályzat közigazgatási részével.

Azt hiszem, hogy a kath. tanítói karból minél többen hozzá fognak szólni e kérdéshez.

Már 32 év óta tanítok. Volt alkalmam ennyi idő alatt az iskolák közigazgatására vonatkozó sok észrevételt és megfigyelést tenni, megjegyzéseket hallani és tapasztalatokat gyűjteni. Midőn e kérdéshez szölok, a kath. tanügy iránti lelkesedés adja kezembe a tollat.

Az időt nem lehet megállítani. Jól írta Ember Károly, e lap szerkesztője, hogy az a kor, midőn az iskola a kiszolgált katonák és selejtesebb iparosok köréből vette a tanítót, régen elmúlt. Azon korban *nagyon is jogos és ülőszzerű volt* azon elv, hogy a helyi plébános «irányítsa» az iskola egész belső életét.

A mostani tanítói kar évről-évre nagyobb és nagyobb szakképzést nyer. S vajmi kevés azon tanítók száma, kik ne képeznék magukat a nevelés-tanításban az életben tovább. Rákényszeríti őket a mai kor azon vezérelve, mely az élet és társadalom minden ferdességét és bajait az iskola által akarja gyógyíttatni. S így az állam és társadalom évről-évre újabb követelésekkel lép föl az iskolával és tanítóval szemben. A tanítónak tehát tanulnia kell, hogy ezen új követelményeknek megfelelhessen. De tanulnia kell neki azért is, hogy nevelés-tanítási munkájában könnyebben és biztosabban célt érjen.

A pedagógia-irodalom is ma már olyan fejlett és terjedelmes, hogy nem lehet azt kívánni, hogy a plébános, mint iskolaigazgató, azt áttanulmányozza. De ha még rá is adná magát erre egyik-másik plébános, hátra van a gyakorlat, pedig ez teszi a mestert. Ki minék nem mestere, gyilkosa az annak — tartja a közmondás.

Az iskolai közigazgatásról — a belső életet illetőleg — sok ferdességet tapasztaltunk. S ez nem is lehet másképp ott, ahol a szakembert mellőzik. Ki merne olyan vonatra ülni, melyet egy laikus indít el? Hová jutna ez?

Az iskola belső életéből kifolyólag már sok surlódás volt a plébános és tanító között. Az új szabályzat mostani alakjában csak növelné a bajt. Mert a szakképzett tanító az iskola belső életébe vág s pedagógiailag helyes és megokadatható álláspontját nem fogja könnyen feladni. Mi lesz ez esetben? Örökös perpatvarkodás, mert százféle dologba «beleakadhat» az igazgató. S vajjon lesz-e kedve *önzetlen bizalommal tanítói* valakinek ott, ahol haladásában *mindenitalan akadályokba ütközik?*

Legnagyobb elismeréssel vagyok azon plébánosok iránt, kik már régen belátták, hogy az iskola lelke a tanító, s az iskola belső életében ráhagytak mindent a szakképzett tanító belátására.

Ismerek esetet, midőn egy nagyobb városban az önzetlen tanügybarát s nagytudományú plébános a számos tagokból átló tantestület véleménye szerint intézett el minden iskolai ügyet. Az évről-évi vizsgálat idejének megállapítását meg egészen a tantestületre bízta. S mi lett e bizalomnak eredménye? A tantestület minden tagja a legőszintébb tisztelettel és szeretettel volt az igazgató plébános iránt.

Jött utána egy másik plébános. Ez önkényüleg intézett el minden iskolai ügyet. Nemhogy a tantestület véleményét kikérte, vagy meghallgatta volna, de épen e vélemény ellen eselekedett. S mi lett itt az eredmény? A tantestület el volt keseredve. Tisztelet és szeretetről szó sem lehetett. A helyzet egészen tarthatlanná vált. S vajjon nyert-e ilyen körülmények között az iskola és egyház?

Az új szabályzat szóban forgó része tüzes esóva volna az iskola és egyház között. A béke is azt követeli, hogy legyen meg a tanítónak az a joga az iskolában, amely őt jogosan illeti. Azt

hiszem, a jelenlegi katolikus tanítói kar kinőtt már a kiskorúságból s akkor minek neki minden lépésében a gyám?

A katolikus iskolák jövője is megköveteli, hogy a tanító legyen az iskola belső életének irányítási joga. Ha az állami iskolában az iskola egész belső életét a tanító, illetve a tanítótestület közreműködésével az iskolaigazgató vezeti s nálunk a tanítónak meg epen semmi beszólása sem lenne felelősségteljes munkájának irányításába: attól tartok, hogy sok tanító az iskola államosításáról fog ábrándozni.

A plébános legyen igazgatója a katolikus iskolának a külsőségeken, de a belső vezetést a tanító irányítsa. Ha emellett mégis valami fontosabb kérdésben nagyobb nézeteltérés volna, a tanítói körgyűléseken is lehetne ezeket eszmésére és vita alá bocsájtani.

Ne legyen tehát az új szabályzatban olyan rész, amely alkalmas lehetne a tanító bizalmát és buzgóságát esirajában elfojtani, a plébános és tanító között a jó egyetértést fölbontani és a katolikus tanítókat az iskolák államosítására gondolatban rávezetni.

Kalocsa.

Resli István.

Új tanítástervünk. Számolás és mérés tan.

Folytatás.)

A második osztályban a számolás köre 1–100-ig terjed. Ezen osztályban a helyesen megvetett alapon, amit az első osztályban végeztünk, tovább haladunk. Az első tanítási időszakban az első tizedet jól átismételjük, hogy a már tanultakat fölújtsuk. Erre a második tizesre megyünk át, meg pedig úgy, hogy a huszaskör általános fogalmát megadjuk. A huszaskörben legtovább időzünk, mert itt az összeadás a 10-ig való kiegészítéssel jár, ami kezdetben némi nehézséget okoz, míg a kellő gyakorlatot érjük el. Az elvevésnél pedig a tizes váltására kerül a sor, ami szintén új dolog. Pl. 16 — 7. Ilyen számításoknál gondot kell fordítanunk arra, hogy a gyermek tudja, hogy minden egyes szám miből áll. Pl. 16, tizből és hatból áll. Nagyon jó itt a pénzváltásra a figyelmet fordítani, mert ezzel eljárásunk szemléltethető és gyakorlati irányú is. Valakinek egy tizkoronása és hat egykoronása van és 7 koronát fizetnie kell. Kiadhatja mindjárt a hét koronát? Csak hány koronát adhat azonnal? És a tizesből még hány koronát kell adnia? stb. Kicsinységnek látszik, de mégis fontos, hogy a gyermeket rávezessük, ha már tovább haladtunk, hogy ha 1-hoz 10-et adunk, azt nem a 8-hoz számláljuk hozzá, hanem a 10-hez adom, a nyolc változatlan marad. Az elvevésnél is mutassunk rá, hogy pl. 29 — 10-nél a kilenc változatlan marad, a húszból vesszük el a tizedet stb. Nem hinnék, hogy a gyermek a nekünk epen természetesnek látszó dologra nem jön rá, mert ő azt hiszi, hogy ez könnyű, mi meg valami

különös dolgot kívánunk tőle. Haladjunk a tizeskörökben, amint tanítástervünk megkívánja, ne úgy, hogy az összeadást a 100-ban bevégezzük. Ezen eljárással a tiszta fogalmak megalkotását késleltetni fogjuk. Sokszor halljuk, ha a gyermek tudja, hogy 5 alma meg 4 alma 9 alma, akkor azt is tudja, hogy 5 tizes meg 4 tizes 9 tizes. Az igaz, mert itt csak a tárgy neve változott meg, amelyhez a számot kötöttem, de még világosabb, hogy ezzel a gyermeknek a 9 tizesről számfogalma még nem lesz. Hisz akkor azt is kérdezhetem, hogy 5 ezer meg 4 ezer, hány ezer, de meg millióval is. Persze, hogy a gyermek meg fogja mondani, mert csak a számhoz fűzött névre fog szorítkozni, de hogy számfogalommal dolgozzék, arról természetesen szó sem lehet. Azért a tizesnél különkülön vegyük a műveleteket, csak így fog a számfogalma mindinkább tisztulni és tudatossá válni. A szorzó-táblánál, a számok többszörvételénél szemléltetve mutassuk ki, hogy a szám ötszöröse tízszeresének a fele, az ötszörösből kiszámítjuk a négy és hatszorosát. Ha a szám ötszörösehez annak kétszeresét adom, a hétszeresét kapom meg. A szám tízszereséből a 9 és nyolcszorosát úgy számítom ki, hogy egy, illetőleg kétszeresét elveszük. Tudjuk, hogy ezen eljárást alaposan megbeszélték már, de tartozom annak kijelentésével, hogy a pozsonyi róm. kath. népiskolákban több mint tíz éve a legszebb eredménnyel így tanítunk és e sorok írója az e körül folyt vitánál jóval előbb «Az egyszer-egy tanításáról» című közleményének közlése a «Népvelő»-ben valahogy elmaradt. A jelzettel eljárással a gyermeknek megadjuk a kulcsot, amellyel biztosan mindig eligazodhatik.

A bennfoglalás a legnehezebben ismertethető, ennél azt ajánlom, hogy az 5-szöröt vegyük alapnak. A gyermek így latni fogja, hogy az ötszöri bennfoglalás elég kevés vagy sok és észereint vagy föl, vagy lefelé licitál. Pl. hányszor van 6 50-ben? Próbálom 5-ször, 5-ször 6=30. Látom, hogy 5-ször kevés. Veszem 6-szor, stb. Hosszas tapasztalatom bizonyítja, hogy ezzel a bennfoglalást megkönnyítjük. A részekreosztás nehézséget nem okoz, miután mikor erre sor kerül, a tárgyaló tizesben a számolási ügyesség gyarapodott. Jó arra is utalni, különösen ha nagyobb számot felezünk, hogy amennyi a szám fele, annyszor foglaltatik benne kettő, mennyi a harmadrésze, annyszor van benne a három stb.

Nagyon hálás volna így tovább folytatni elmékedésemet, de terünk nem engedi. Tanítástervünk a második osztályban sem kívánja a műveleteknek írásban való jelzését és ezt helyesen is teszi, lévén a fejszámolás mindig a fő. Csak a számírást kéri és ez teljesen elég is. A második osztályban a mértékek köréből már elég bő anyagunk van, mert mindazt kell vennünk, ami a 100-as körbe esik.

III. osztály. A számolás köre 1000-ig terjed. Helyesen ajánlja tanítástervünk, hogy a százások anyaga szerint haladjunk és jussunk 1000-re. Az

összeadás és kivonásban folytassuk a második osztályban már jelzett eljárást, betartva mindig a fokozatot, először tisztán (nagyobb számkörrel lévén szó) tízesekkel pl. $90+20$ stb. majd tízesekhez tízes és egyeseket pl. $90+35$ és megfordítva, azután pl. $96+28$ stb. Ilyen fokozattal vesszük az elvevést is. A szorzási táblát először egyesekkel, utána tízesekkel, majd tízes és egyesekkel, végre pedig százásokkal is. A bennfoglalás, részekreosztás, ha a számok fölbontását jól végeztük, nem fog nehezen történni. Tervünkben a számtannál a III. osztály anyagának meghatározásainál sajtóhiba csuszott be. A harmadik sorban «a főfontosság a *fejjszámolást* illeti», valószínűleg *fejjszámolás* volt gondolva, mivel a negyedik osztálynál is ez áll «a főfontosság itt is a *fejjszámolásra* esik». Az osztatlan iskola harmadik osztályánál pedig már ez áll: a főfontosság a *fejjszámolásra* esnek. Jó volna ezt hivatalosan is helyreigazítani.

Miután a harmadik osztályban a négy művelet írásban is végzendő, tanításunk menetében az *ezres* fokozatos kifejtésére fogunk törekedni, hogy a számírásra, az ezres körében, térhessünk. Az öntudatos számírásnak a számok fölbontásán kell alapulnia. Haladjunk úgy, hogy az ezresnek százonként való kifejtése után, átvesszük a számírást, erre a tanítási óra egyik, első, felében a fejbéli összeadással foglalkozunk, a másik felében pedig a számfölbontást, számírást, helyértéket, számok aláírását vesszük. A befejezett szóbeli összeadás után az írásbelit végezzük, kimutatván, hogy írásban is ugyanazt tesszük, mint a *fejbéli* összeadásnál. Tanítástervünk a harmadik osztályban a kétnevű számokkal való számolást nem említi, de én azt hiszem, hogy ez nagy nehézséget nem okoz és igen belevág a gyakorlati életbe. Az egynevű számok összeszámlálása után ugyanily sorrendben veendő a kétnevű számok összeadása is, természetesen a legegyszerűbb példákkal. Tartsuk be ezen menetet a többi műveletnél is. Így a gyermek latni fogja, hogy a szóbeli számolásnál követett *mód*, az írásbelinél is érvényesül és ezzel egyik a másikat támogatni fogja. A mértékeket folytatólagosan tárgyaljuk az 1000-ban és megismertetjük a római számokat is.

IV. osztály. Számolás millióig és e körben a számok leírása. A számok leírását itt is a számok fölbontásával vesszük. Tanítjuk a négy műveletet a harmadik osztályban jelzett eljárás szerint, de már szélesebb körben. A IV. osztályban, megszorítással bár, tervünk a *többnevű* számokkal való számolást is megengedi. Gyakoroljuk is ezt jól, hadd legyen az *egész* számokkal való számolásunk e fokon is teljes és inkább a törtéknél takarékoskodjunk. Miután tervünk a közönséges törtéket az V. osztályban veszi, azt kell hinnünk, hogy ezekkel a negyedik osztályban csak *szóbelileg* kíván foglalkozni. Ami pedig az «alkalmas példáknak tízestörték formájára» való megoldását illeti, úgy itt tervünk valószínűleg azt akarja, hogy a szóbeli számolásnál tanulóinkat a

tízestörtékre *előkészítsük*. Igen hasznosnak, sőt szükségesnek tartom, hogy tanítástervünk alapján és annak szellemében *számolási* könyvek készüljenek, amelyekben tervünk intencióit világosan látnók, nehogy mindenki külön-külön saját egyéni nézete szerint munkálkodjék.

V. osztály. A számkört kifejtjük *teljesen*. Különös gondot a *tízes rendszer* szemlélésére fordítunk. A négy műveletet minden változatban, főleg gyakorlati példák kidolgozásával gyakoroljuk. Tervünk hármasszabályi példák kifejtését is kéri, tehát csak *példák*, de nem magát a hármasszabályra vonatkozó eljárást is. A közönséges törtékekkel való számolást ezen osztályban vesszük. A közönséges törték nemei, alakjuk változása, a legkisebb közös többszörös és a négy művelet. Amint ezekből látjuk az ötödik osztályra jökora számolási anyag esik. De aligha fogunk tévedni, ha azt állítjuk, hogy az egész tanítástervünkön végigvonuló *gyakorlati* irányu elvet, a számolás tanításánál is kibomboritani, tanítástervünk főtörekvése volt és azért nem vétünk a cél ellen, ha nem a formához, hanem a *lényeghez* tartjuk magunkat. A sok elmélet ne szorítsa háttérbe a praktikus részt, ez legyen a fő. A *mérés*tárból az ötödik osztályra a *felület* és *köbszámítások* esnek. Ennél is a *szabályban* való mérés, a gyakorlati tényleges felület és köbszámításokra fordítuk a legnagyobb gondot.

Pozsony.

Mihátieska János.

(Vége köv.)

Tapasztalatok, tanulságok.

II.

Az emberi dolgoknak nemcsak fényes oldalai vannak, hanem árnyékosak is. Eddig irt cikkeimben az iskolai és ifjúsági katolikus könyvtárak szervezése és létesítése ügyének verőfényes, örvendetes oldalát mutattam be; most, egyrészt okulásul, másrészt visszariasztásul, teljes őszinteséggel föltárom a szomorú árnyoldalt is. Előre kell bocsátanom, hogy az itt említett esetek sem nem általánosak, sem nem gyakoriak, sőt annyira elszigeteltek és ritkák, hogy, bár közel fél-évi utazásaim alatt tömérdek iskolánál megfordultam, nem akadt két hely sem, hol ugyanazon hibára akadtam volna. Az itt fölsoroltak tehát semmikép sem sérthetik a katolikus népiskolák és vezetősége egyetemének szilárd, megérdemelt jóhíret és tekintélyét. Azon sem ütközhetik meg senki, ha egy tízezer tagnál többet számláló testületben akad néhány olyan egyén is, aki képtelen hivatása magaslatára emelkedni.

Az első, amit szóvá kell tennem, a katolikus tanügyi kérdésekben való tájékozatlanság. Tanítóink legtöbbször képzett szakember, öntudatos pedagógus, lelkiismeretes tanító, de hiányzik belőle az, aminek a mi korunkban egyetlen, a szellemi téren működő emberből sem szabad hiányoznia: a *tevékenységet irányító vezéreszmé-*

nek. Hiába tanítjuk meg a gyermeket a legrovidebb idő alatt s a legkitünőbb módszerekkel bármennyi ismeretre, ez lényegében meddő munka marad, ha működésünket egységes szellem nem hatja át, mely a magyar katolikus népnevelés vezérszelleméből ered. A középponttal mennél többet érintkezni, ezt tanácsoljuk tanítóinknak. Így szereshetnek tudomást a katolikus tanügy minden részletről, ama nagy eszmékről és feladatokról, amiket a modern élet e téren is felszínre vetett: csakis így, a középpont irányítása és vezetése mellett lehet képes a tanító céltudatos, egységes és nagyarányú munkálkodást kifejteni. A középponttal való érintkezés egyik szerve: a «Népnevelő». Ebből az iskola vezetői mindarról értesülhetnek, ami a katolikus tanügy köréből napirenden van. Így például a katolikus könyvtárak ügyéről is folytonosan tájékoztatja az érdeklődő tanítókat. Az érdeklődőket: mert, sajnos, vannak nem érdeklődők is, akik még egyetlen lépést sem tettek e fontos ügy érdekében, sőt jóformán azt sem tudják, miről van szó. Ezek teszik félre a Népnevelőt olvasás nélkül; a tanügyi rendelkezéseket semmibe sem veszik. A teljes igazság érdekében ki kell jelentenem, hogy nemcsak egynemű tanító ilyen lanyha és közömbös, akad egy-kettő lelkeszeink között is. Az e téren való egyetértés illusztrálásául szolgáljon a következő:

Egy helyen megjelentem a könyvtár szervezése végett. Sem a lelkész, sem a tanító nem ismerték még az ügyet. Megjegyzendő, hogy a megyéspüspök és az egyházmegyei tanfelügyelő külön-külön körlevélben ajánlották az ügyet, a Szent-István Társulat özönével küldte az ismertetéseket s a «Népnevelő» szünet nélkül erre buzdított. De hát ők még sem tudtak semmiről sem.

Egy másik helyen már valamit tudtak. A kir. tanfelügyelő fölszólította az iskolaszéket iskolai könyvtár létesítésére: minthogy nagyon szorgalmazta és sürgette az ügyet s minthogy a kir. tanfelügyelő szavát sok helyen — nem tudom miért? — inkább tekintetbe veszik, mint az egyházhatóságét, hát fölállították az — *állami könyvtárt!* «Nem tudtuk, hogy katolikus könyvtár is van, csak a tanfelügyelő által ajánlottól tudtunk.»

Szomorú eredménye ama bűnös közömbös-ségnek, mely arra sem vesz fáradságot, hogy a hivatalos vagy másnemű közleményeket figyelemmel átolvassa. Ismételen föl hívom a figyelmet az Utasítás következő részletére: «Az állam által kiadott népiskolai és ifjúsági könyvjegyzék nemcsak nem bírhat kath. népiskoláink hatóságaira és iskolaszékeire kötelező erővel, hanem miután abban oly irányú és szellemű könyvek is foglaltatnak, melyeket növendékeink kezébe nem adhatunk — azért az állami könyvjegyzék teljes mellőzésével csakis a Szent-István Társulati könyvjegyzékben foglalt obrasmányok rendelhetők meg katolikus népiskolai és ifjúsági könyvtáraink számára.» (10. lap.)

Az érdeklődés hiányával végső eredményében egyenlő értékű az olyan rosszindulatú érdeklődés, mely jogosulatlan és igaztalan kritikával bénítja meg a központi vezetőség intézkedéseit. E szűk körű és nagyon is egyéni vélemények vadvirágaiból rikoltó tarkaságú bokrétát köthetnek: talán más alkalommal lesz rá időm és kedvem részletesen foglalkozni velük. Ahol a szemem elé kerül, úgy is igyekszem a zsenge fattyút kiirtani. Azonban most sem mulasztom el a reá hajlammal bírók figyelmét felhívni, hogy hagyják abba a meddő és céltalan kritikálást, ehelyett munkálkodjanak kötelességük teljesítésében. Legyenek meggyőződve, hogy bár a központi vezetőség határozatait csakugyan a zöld asztal mellett hozza meg, azért a kath. néplélek redőiben teljesen otthonos, árnyalatait tökéletesen ismeri. Bizonyosság erre az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács február havi ülése. A központ feladata az irányítás, a tanítóké a kívánt irányban való működés. Micsoda hadserég volna az, melyben a hadvezetőség minden intézkedését a katonák jóváhagyásától kellene függővé tenni? Bizony, az ilyen komoly és nagy célokat küzdeni lehetetlenség volna. Pedig a magyar kath. kultúra hadserégére, a tanítókéra, nemzetünk és korunk legszebb és legnagyobb törekvéseinek megvalósítása van reá bízva.

Végezetül még egy esetről akarok megemlékezni. Egy felsődunamenti kis faluskában — nevé, az iskola iránti tekintetből s ama reményben, hogy a hiba minél előbb jóvá lesz téve, egyelőre nem tudatom — létesítették az iskolai könyvtárt. A remek könyvek megérkeztek az iskolaszék címére s minthogy a plébános nem helyben lakik, a gondnok vette át a könyvtárt. S azóta a gondnok, földművelő ember, lakásán van az iskolai könyvtár, onnan kínálgatja a könyvek darabját négy fillérért árendába az iskolásgyermekeknek. Ez a szerencsétlen hely ugyan megvalósította az iskolai könyvtárak eszményét — sajnos — a tanítók eléggé nem minősíthető viselkedése miatt! Természetesen, ha suttymban meg is történhetik az ilyen rút dolog, de tudomásra jutván, azonnal meggátoltatik. Ilyen sülyedésről bizonyára nem álmodtak még az iskolai könyvtárak legszigorúbb ellenzői sem. Vigasztalásul szolgáljon, hogy ezen esetnek párjára sehol az országban nem találtam.

E leverő képek után mily jól esik tekintetünket a kath. tanítókéra zömére irányítanunk, arra a tanítókéra, mely nemcsak mohó figyelemmel kíséri a vezérlő központ által megjelölt irányító eszméket, nemcsak lelkesedésének és tehetségének minden erejével munkálkodik az eszmék megvalósításán, hanem a saját maga kezdeményezéséből is minden szép, jó és nemes törekvésnek létrehozója és felnevelője.

Ez a tanítóké a kath. magyar népnek öröme és reménye, jótévedője és büszkesége egyaránt.

Budapest.

Wohlmuth Ernő.

EGYESÜLETI ÉLET.

A Katholikus Tanügyi Tanács ülése.

(Folytatás.)

Dreiszigler Ferenc osztozik az előtte szóló nézetében. de az ügy nagy horderejét tekintve, a dolog alapos megfontoltságot igényel. A munkának más címet is óhajt adni: «A római katolikus népoktatási intézetek közigazgatási szabályzata.» Mivel e végtelen fontosságú munka helyes megfogalmazásához idő kell, azért indítványozza, hogy a javaslat részletenként utaltassék bizottságok elé s a bizottságok záros határidő mellett küldjék el véleményüket az elnökségnek. Szigorú és igazságos kritikát kér és vár mindenkitől, valamint a kritika méltánylását és figyelembevételét is.

Ember Károly osztozik *Dreiszigler* nézetében, bár semmiféle halasztásnak nem híve. A nm. püspöki kar fölhivtá a Tanács figyelmét a régi szabályzat reformálására s mivel arra égető szükségünk van, a Tanács nem zárkozhatik el a nm. püspöki kar kívánalma elől. Azért óhajtja, hogy az elvi meggyőzését már most tegye meg mindenki és akkor az albizottságoknak már irányt szab a Tanács a további munkássághoz. Indítványozza, hogy általánosságban fogadják el a Tanács az előadói javaslatot és elvi szempontból kezdje meg a tárgyalást.

Jeszenák Gábor báró szerint a javaslat gerince az iskolaszéki intézmény, ha az 1876-iki alaphoz visszatérünk, akkor foladjuk iskoláinkat. A többi felekezet, mely autonómiával bír, fejlesztheti iskoláit, de mi így sem fönn nem tarthatjuk, sem nem fejleszthetjük iskoláinkat. Addig, míg az autonómia létesül, nem várhatunk, mert jól tudjuk, hogy nekünk katolikusoknak ezt megadni nem akarják.

Guzsvenitz Vilmos óhajtáná, hogy a javaslat jogi szempontból is kerüljön bírálat alá s erre egy országos hírű katolikus jogászt kellene felkérni. Pártolja azon indítványt, hogy a javaslat albizottságokhoz utasítandó.

Andor György dr. csatlakozik *Guzsvenitz* javaslatához és ajánlja, hogy a tárgyalás alapjául fogadják el a benyújtott tervezetet. De ez oly fontos munka, mely alapos tanulmányozást igényel, mert célunk, hogy minél tökéletesebbet alkossunk. A főtanfelügyelők is, mint a Tanács tagjai foglalkozzanak a kérdéssel s azt ismerve, informálják megyés püspöküket, kiket készen találjon az ügy akkor, mikor az a nm. püspöki kar elé kerül.

Zundl Péter szerint legfontosabb, hogy záros határidő köttessék ki a bizottságok részére, hogy el ne nyuljon a dolog a végtelenségbe.

Bertalan Vince azt válaszolja *Guzsvenitz*nek, hogy a Tanácsnak nincs joga e munkát közjogásznak kiadni, ezt legfeljebb a nm. püspöki kar teheti. E munka életbeléptetésének minden késleltetése egy-egy kapavágás a katolikus tanításügy sírjához.

Keményfi K. Dániel is osztja azon az nézetet, hogy az általános elveket meg kell állapítani s ezek alapján végezzék az albizottságok a részletes tárgyalást. Az elkészült munka pedig a plénum elé hozandó.

Ember Károly azt óhajtotta csak, hogy egész munkát egységes vezérelvek mellett készítsék, azért szükséges a részletes tárgyalás előtt az általános vita. A fődolog hogy a nagygyűlés asztalára kész munkát tegyünk.

Haller József azt óhajtáná, ha a főtanfelügyelők véleménye a püspökökét fedné. Az államsegélyezésre vonatkozólag megjegyzi, hogy sohase intezze ezt a tanító, hanem mindig a fölttes hatóság. A protestánsoknál pl. összeírják a segélyre szoruló iskolákat s maga a főhatóság terjeszti föl a kormányhoz, melyik iskolának mekkora segély kell. Ezt a gyakorlatot volna leghelyesebb nálunk is behozni.

Gubicza Lajos azt kívánja, hogy minden bizottságban legalább egy tanító vegyen részt.

Elnök határozatlanlag kimondja: a Katholikus Tanügyi Tanács báró *Jeszenák* Gábor és *Bertalan* Vince által szerkesztett népoktatási intézetekre vonatkozó Rend-

szabályt általános elveiben elfogadja. A munkát a szakbizottságoknak kiadatik záros határidőn belüli véleményadásra. Minden bizottságban néptanító is helyet foglal. A kész munka a nm. püspöki kar elé terjesztendő jóváhagyás végett.

A délutáni ülésen a rendtartási szabályzat egyes részeinek tanulmányozására albizottságot választottak. A szervezési bizottság elnöke *Zundl* Péter, tagjai *Döbrösy* Alajos, *Galler* Kristóf, *Petrovác* József, *Dreiszigler* Ferenc, *Bertalan* Vince: az iskolaszéki intézmény bizottságának elnöke *Baksay* Károly, tagok *Matyeczko* Tivadár, *Obert* Ágoston, *Bobory* János, *Fejes* János, *Jeszenák* Gábor báró: a tanítók bizottságának elnöke dr. *Andor* György, tagok *Ember* Károly lovag, *Guzsvenitz* Vilmos, *Számord* Ignác, *Keményfi* K. Dániel, *Györffy* János, *Gubicza* Lajos: a gazdasági iskolák, óvodák bizottságának elnöke *Számord* Ignác, tagok *Haller* József, *Ujlaki* Géza, *Barabás* György, *Würth* Benedek, *Szöke* István: közhatalmi segélyek igénybevételének bizottsága elnöke dr. *Zeliger* Vilmos, tagok *Gerely* József, *Jeszenák* Gábor báró és *Bertalan* Vince.

Ezután elhatározta a Tanügyi Tanács, hogy ez év július hó elején megtartja a magyarországi katolikus tanítók III. egyetemes kongresszusát. A kongresszust képviselői alapon hívják egybe. A gyűlés előkészítő bizottságának ügyvivő elnökének lovag *Ember* Károly világi elnök választott meg. Evégből a tanítóegyesületeknek a következő tétéleket küldi a Tanács tárgyalásra:

1. A nevelés főadata a kivándorlás meggátolására.
2. A katolikus tanító a keresztény szociális tevékenység szolgálatában.
3. Az ifjúsági egyesületek, népkönyvtárak, népszövetség nevelő feladatai.
4. A nemzeti öntudat és fajszeretet fejlesztése és ápolása.
5. Nyugdíj, tanfolyamok (slöjd) tanítóképzők.

Az indítványok során szóba került az «Országos Katolikus Tanítói Segélyalap» ügye. Az indítványozó mai formájában nincs megelégedve annak mai szervezésével. A tanítószegély nem tekinti szabad egyesületeknek, úgynevezetere az egy központi gyűlést kivéve nincs semmi befolyása. Kéressék föl a nm. püspöki kart, utasítsa a szabályzat revidálására s a Tanács nyerjen méltó képviselőt.

Ember Károly lovag ezután előterjeszti, hogy a kántortanítók nyugdíjügynek, a fönnálló törvények keretén belüli orvoslását szorgalmazza a Katholikus Tanügyi Tanács.

Elnök fel hat órákor lelkies szavak kíséretében bezarta az eredményekben gazdag ülést.

Indítvány. A nagymarosi róm. kath. tanítói körnek 1905. évi július hó 12-én Zebegényben tartott gyűlésében beadta: *Vilcsék* Gyula kismarosi róm. kath. tanító. **Indítvány:** Kérvenyezze a kör az orsz. kath. tanítói segélyalap alapszabályainak a segélyezések adására vonatkozó §§-ainak következő módosítását: 1. Minden kath. tanító kör az általa befizetett segélyalapi díjak 80%-ával maga rendelkezeshessék, 20%-éket pedig beszállít a központi pénztárba. 2. Ha köri kérelmező van, ezen 80%-éket a tankerületi esperes tanfelügyelő, a köri világi elnök meghallgatása mellett szabadon adja ki; ha azonban nincs kérelmező, a befizetett díjak 50%-át más évi esetleg nagyobb szegélyezés céljára takarékpénztárba teszi, 50%-át pedig a központi pénztárba szállítja. Ha esetleg segélyezésre nem az egész 80% évdíj használatnak föl, akkor a fölmaradt összeg fele hasonlóan a körben marad, másfele pedig a központi szállítatik. 3. Ha a körben a befizetett évdíjak 80%-ánál nagyobb mérvű segélyezés volna szükséges, úgy ezt az oda beszállított 20%, illetve 50%-ból a központ adja és a ker. esperes tanfelügyelő úr közbenjárásával ott is kell kérelmezni. 4. A befizetett 20, illetve 50%-ból fedezetnek a központi egyéb kiadások is. **Indokolás:** Indítványom ellen fölhozható okok volna: 1-ször. A központi bizottság hatáskörének szűkítése. 2-ször. Az erők szétforgácsolása. 3-szor. A segélyalapi vagyon lassú gyarapodása. Ezzel szemben a következőket vagyok hátor fölhozni. A központi bizottság működési köre oly nagy, hogy a legjobb akarat mellett sem tudhatja az ország minden távoli részében lakó tagok anyagi

helyzetét, a segélyre való reaszorultságát megítélni. Igaz ugyan, hogy a kerületi tanfelügyelő urak esetről-esetre a kérvényeket írásbeli ajánlattal kísérik, de a kérvények tömkelegében és mert minden kérvénnyel jön ilyen ajánlat, a közp. bizottság nem lehet eléggé tájékozva és megtörténhetik, hogy azok, akiknek szűkös helyzete a nagyobb közléség miatt a bizottság előtt ismertebb, gyakrabban részesülnek segélyben, amíg a távolabbi levők valóban nyomoruságos helyzete nem részesül méltánylásban. (Csak így történhetik meg, hogy elmúlik egy évtized is, amíg a kör egyik tagja segélyben részesülhet, ami pedig tudvalevőleg a befizetési kedvet lelohasztja. A közp. bizottság működési köre nem lenne csorbitva, mert a befizetett 20% o. illetve 50% o. ből a központ nyújtaná a nagyobb mérvű segélyt, még pedig sokkal jobban informálva, mert eleje csakis a nagyobb bajban levő tagok kérvénye jutna és ezekből pedig a kiválasztás sokkal kevesebb gondot okozna. A vagyongyűjtés tényleg esőkönne: de ez nem nagy baj. Miért kelljen a mai nemzedéknek, akik olyan felette terhes viszonyok között élnek, egy jövő nemzedék számára vagyont gyűjteni, amely előre láthatólag tetemesen jobb viszonyok között fog élni, talán segélyre nem is szorul? Ma az 50—60 koronás segély sokaknak jótétemény, a jövőben ha a tanító fizetése 1200—1400 korona lesz (legalább reméljük, hogy lesz), az 50—60 korona bizony nem nagyot lendít. Egyébként a vagyongyűjtés ma nem lehet nagy, mert a befizetett díjak javarésze segélyekre ki is adatik. A segélyezés közvetlensége az intézményt fölötté növelné, azért indítványomat a kör ügyelnébe és a központi bizottság, illetve az orsz. kath. tanügyi tanács elé való fölterjesztésre ajánlom. *Vilesek Gyula. Határozat:* Jelen indítvány a kör által egyhangúlag elfogadtatott és annak fölterjesztésével Vilesek Gyula körü elnök megbízottat.

Felhívás

a hazai katolikus tanítóegyesületekhez és tanítói körökhöz.

A Magyarországi Kath. Tanítók Orsz. Bizottságának szervezete 2. §-a e) pontja értelmében az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács azt a kérelmet intézi a hazai kath. tanítóegyletekhez és tanítói körökhöz, hogy ez évi gyűléseiken az alább közölt tételék bármelyikét megvitassák és megállapodásukat a Tanács elnökségéhez beterjesszék. A központi vezetőség köszönettel fogadja a hazai tanítóegyesületeknek a III-ik kath. tanítói kongresszus tárgysorozatára, avagy tételre vonatkozó javaslataikat is.

Tételék:

1. A népiskolai nevelés feladata a kivándorlás megszüntetésére.
2. A katolikus tanító a keresztény szociális tevékenység terén.
3. A népiskolai ifjúsági egyesületek, népkönyvtárak, népszövetség nevelő feladatai.
4. A nemzeti öntudat és fajszeretet fejlesztése és ápolása.

Budapesten, 1906. március 1.

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnöksége.

VEGYESEK.

Kath. népoktatási intézetek szervezeti szabályzata. Az Országos Kath. Tanügyi Tanács felhívta tagjait és a kath. tanfőnököket, hogy a szervezeti szabályzat egyes

fejezeteihez esetleges véleményüket e hó végéig az elnökséghez beterjeszteni ne terheltesse. Ugy értesültünk, hogy ezen föl hívásnak már többen eleget is tettek. A beérkezett véleményeket az elnökség a szűkebb bizottságok elnökének küldi meg, hogy fölhasználja azokat a fejezetek végleges szövegezésénél.

Kenderkikészítő iskola. A Bácsbodroghmegyei Gazdasági Egyesület elhatározta, hogy a földmívelésügyi minisztertől Bácskában egy munkások kiképzésére szolgáló mintakendergyár és iskola fölállítását fogja kérni.

A katolikus ifjúság husvétii római zarándoklata újabban Városy Gyula kalocsai érsek, Fischer-Colbrie és Kohl Medárd püspökök küldötték két-két résztvevő ifjat. A vezetőség a jelentkezés határidejét április hó 1-ső napjáig hosszabbította meg: ezen időpontig lehet még jelentkezni a zarándoklatra a katolikus konviktus igazgatóságánál. (I., Werbőczy-utca 23.)

Uj iskolakönyvek. A főváros tudvalevőleg pályázatot hirdetett új iskolakönyvekre. A tanács ma a pályaművek közül elfogadta a természetrajzi könyvek közül *Báthory Nándor* és *Kneiff Odón* munkáját, testgyakorlati segédkönyvek *Barna Jakab* játékkönyvét, természettanra stomfai *Tóth Kálmán* könyvét, *Egri György* ABC könyvét és *Sebestyén Gyula* történetkönyvét. A politikai jogok és kötelességek könyvére, az ABC vezérkönyvére és az irántanítás vezérkönyvére nem talált alkalmas pályamunkát.

Az osztrák katolikus iskolaegyesület közgyűlése. Az osztrák katolikus iskolaegyesület a bécsi városháza gyűléstermében élénken látogatott diszgyűlést tartott, amelyet este 20 rendes közgyűlés követett. Üdvözlő távirat érkezett Ferenc Ferdinánd főhercegtől, mint védőtől, továbbá Károly Ferdinánd főhercegtől, Mária Terézia és Izabella főhercegnőtől, a miniszterelnöktől, a külügyminisztertől és több minisztertől. A gyűlésen határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a gyűlés határozottan tiltakozik a szabad iskola ellen.

Kath. tanítók árvahaza. Az árvaházra újabban a következő adományok tételtek. Az esztergomi káptalan 4000 korona adományán kívül nyitrai káptalan 50 kor., Hunyady Lászlóné gróf Csáky Sarolta 20 kor., Jung János püspök Vác 20 kor., Bertalanffy Gyula szombathelyi kanonok 100 kor., Glück Frigyes lovag Budapest 100 kor., Virth Lajos nagypópost Vác 20 kor., Mladoniczky Ignác kanonok Győr 20 kor., Mohl Antal 20 kor., Schlegel Péter 20 kor., Rada István dr. kanonok Veszprém 20 kor., Magyar Földrajzi Intézet Budapest 20 kor., Hariss, Zeilinger és Társa Budapest 20 kor., Singer és Wolfner Budapest 15 kor., Kereszty Viktor dr. kanonok Pozsony 10 kor., Weisz Ferenc kanonok N.-Szombat 10 kor., Törvényszék Ipoly-ség 2 kor. 50 fill., Neruda Nándor 5 kor., Osztrák-Magyar Bank 50 kor., Nagyszombati káptalan 25 kor., Zimmermann János dr. kanonok Szepeshely 50 kor., Landiger Antal kanonok Szepeshely 10 kor., Gürtler József kanonok Besztercebánya 10 kor., Fölsei István nyug. müegyetemi tanár 2 kor., Kovald Péter és fiai Budapest 10 kor.

Halálozás. *Biró* László nyugalmazott egerboeisi róm. kath. kántortanító élete 72-ik évében, hosszas szenvedés után március hó 2-án Egerben elhunyt. A boldogult 43 évig működött a tanítói pályán s 1897-ben vonult nyugalomba.

Tanítók tanulmányi kirándulása. Több bácskai tanító szövetkezve Göndör Ferenc óbecsei tanítóval, «Magyar Tanítók Tanulmányútja» cím alatt, a nyári nagy szünidőben utazásokat rendez az ország különböző vidékére. Az első ilyen út az idén, július hó elsején, esetleg augusztus végén lesz. Az útiterv négy részből áll. Minden út Budapestről indul ki és magában foglalja az Alföld és a hegyvidék egy-egy részét. Az első út: Nagy-Alföld Al-Duna lesz. Budapest, Cegléd, Kecskemét, Szeged, Szabadka, Baja, Zombor, Ujvidék, Zimony, Belgrád, Pancsova, Versec, Oravica, Anina, Marilla, Baziás, Orsova, Vaskapu, Turn-Szeverin, Herkules-fürdő, Lugos, Buziás, Temesvár, Arad és Mezőhegyes városok. Az utazásoknak az a célja, hogy pár év alatt a tanító megismerhesse szép hazánk minden zegét-zugát. Hogy a költségek elviselhetőbbek legyenek a szegényebb sorsu tanítókra is, a tanulmány-

uton hangversenyek rendeztetnek. Az első tanulmányutat 12, illetve 12 napra tervezik. Az egész utiköltség III. oszt. 86 és II. oszt. 100 korona. Az utazásban résztvenni öhaj-tók, énekhangjuk és a zeneeszköz megjelölésével április 17-ig jelentkezhetnek Göndör Ferenc tanítónál, az «Óbecsei Ujság» szerkesztőjénél Óbecsén.

Egészségügy az iskolapadban. Ez a címet viselte az az értékes felolvasás, melyet fő hó 8-án, az orsz. közegészségügyi egyesület kolozsvári fiókja által a saját pénztára, valamint a Diák-asztal javára rendezett előad-sok során, dr. Csernátoni Gyula, kir. tanácsos, Kolozs-váron a központi egyetem aulájában, szépszámú közönség előtt tartott. Hangulatos, az élet tapasztalásaiból vett képekkel átszőtt értekezésében dr. Csernátoni Gyula kir. tanfelügyelő, nem a használatban levő, v. eddig használt iskolapadok ismertetésével foglalkozott, hanem azt mondta el, hogy a jó tanítónak mik a teendői arra nézve, hogy a szülői házat, a tündérvilágot és ezzel az arany-szabadságot elhagyott gyermek az iskola padjain lelkében továbbra is egészséges maradjon, egész lényét jó köz-ézés uralja tanulói pályáján. Az iskolai jó fegyelem, a tanító nyugodt modora, hanghordozása, szeretetteljes bánásmódja, szeretete pályájának és a gyermekeknek, egyenként és együtt mind tenyezők ahhoz, hogy az iskolá-ban elevenség, jókedv, bizalom, melegség, azaz az iskolá-padjain lélek szerint való egészség uralkodjék. A szép felolvasást a közönség gyönyörűséggel hallgatta s tetszé-sének lelkes éljenzéssel adott kifejezést.

Méhészstanfolyamok. A gödöllői állami méhészeti gazdaságban május 1—21-ig kiscsapatok, május 22-től június 11-ig erdőőrök, június 15—29-ig lelkészek, július 1—21. és július 24-től augusztus 13-ig néptanítók, augusztus 18—31-ig nők részére ingyenes méhészstanfolyamok lesznek. Mindegyikre 20—20 hallgatót vesznek föl, akik teljes ellátásban részesülnek. Folyamodni a kurzusok kezdete előtt legalább egy hóval kell a földművelésügyi minisztériumhoz.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Besztercebányai egyházmegye.

Tuzsina felsővégi róm. kath. tanítónői állásra április 12-évi pályázat hirdették. Tanítási nyelv német-magyar, csak oklevés tanítók pályázhatnak. Javadalom 600 kor., a vasárnapi iskoláért 16 kor., kert fejében 10 kor., fa szükséglet szerint, beiratási díj 30 fillér. Két szoba, konyha és kamara. *Czeizel Ignác*, iskolaszéki elnök. Tuzsina. u. p. Német-Próna, Nyitra m. 82 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Betegségem miatt egy okl. róm. kath. kántortanító-szolgálatot keresek sürgősen. Megfelelő magaviseletű és szorgalmas egyén közeli nyugdíjba lépésem után utódom lehet. Fizetés havi 16 korona és élelmezés. *Bikács* u. p. Gyujpu, Bihar m. *Major Elek*, kántortanító. 84 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Darázs (Nyitra megye) tanítónői állomásra pályázat hirdették. Fizetése: 700 kor., lakás és fa. Kérvények f. é. **április 4-ig** alulirothoz küldendők. *Kmettyó Pál*, plébános. 76 2—2

Szepesi püspöki megye.

Pályázat-hirdetés a **szepes-körtvélyesi** róm. kath. kántortanítói állomásra f. é. **április 7-iki** határidővel. Jövedelme: kézpénzben, terményekben és 7 holdnyi földet után 628 korona, államsegély 214 korona. A folya-modványok főt. *Laczkó József* tanfelügyelő úrhoz (Zsegra, u. p. Szepes-Váralja) küldendők. 83 1—1

Ujdonság! Épen most jelent meg! 5% az Eötvös-alapé!

Feltámadunk!

85 1—3

R. k. temetőkönyv, kiéneklések és búcsuzatok.
Írta: Tóth Albert, szepetneki r. k. kántortanító.

Rögtön rendelje meg! Meg fogja lepni! Irodalmi niveau!
Modern és kedves külső! Ara franco küldve **2 kor. 20 fill.**
Pérez utólagutalványon! Kapható szerzőnél Szepetneken (Zalam.)

Bold. Csima István, főkantor, országszerte ismeretes, kitűnő összeállítású, 250 válogatott, szabályos orgonakiséretű gyász-mise-éneket tartalmazó énekkönyvemélyen leszállított áron (4 frt helyett 2.50 frt-ért) kapható az elhunyt özvegyénél Kiskunfélegyházán.

70 4—10

Szülőoltványok

simá 45, gyökeres 80, két éves **hiányok**
pótlására 90 forint.

Hegyibor: siller 18, fehér 20, rizling 25 és
visontai vörös 30 forint.

SZÉKELY, Gyöngyös, Szent-Urban-templom.

73 3—4

Orgonaépítési műintézet.

RIEGER OTTÓ

villamos gépekkel berendezett cs. és kir. udv. orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

ca. és kir. udvari szállító, a Szentsír lovagja,
a Ferenc József-rend lovagja.

A párisi s bécsi világiállításon kintüntetve.

(484—58)

Legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomású csőrend-szerű (pneumati-kai) tartós, nemes hangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat a legmérsékletesebb árban és lelkiismeretes pontossággal teljesít. — Orgona jókarban tartását mersekkelt árban elvállalja. Tervezetek és rajzok kivanatra díjmentesen.

BÉRMAKÉPEK.

A közelgő bérmálások alkalmából felhívjuk a főtisztelendő Papság figyelmét a nálunk kapható bérmaképekre és társulati alkalmi kiadványokra. Tisztelettel
a Szent-István-Társulat.

A bérmaképek árai a következők:

Bérmakép kis alakban, finom kivitelű csipkézett szegéllyel 100 drb ára K 3.—

Bérmakép kis alakban, ugyanaz kartonlapon 100 drb ára K 4.—

Bérmakép kis alakban, hátlayan szövegnyomással, *hazai kiállítás.* 100 darab ára K 5.—

Bérmakép nagyobb alakban, papírra felvont bérmakép, 100 drb ára K 9/60

Bérmakép nagyobb alakban, hátlayan szövegnyomással, *hazai kiállítás.* 100 drb ára K 10.—

Bérmakép nagy alakú, igen finom kivitelben, 1 drb ára K —20

1000 darab rendelésénél árkedvezmény.

A bérmálás szentsége

Elkészítő oktatások a bérmálás szentségének fölvételéhez. Irta *Novák Lajos* t. kanonok. Ára fizve K —24

Gyónási könyvecske

Katholikus gyermekek számára. Irta dr. *Dreher Tivadar.* Ára K —36

Megrendelhetők

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN

Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. sz.